

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

منبع: وایر
برگردان از: ع. سهند
فرستنده: علی مشرف
۲۸ اپریل ۲۰۲۰

آیا چین در مسیر سوسیالیستی قرار دارد؟

در رسانه «وایر» در ۲۶ جولای ۲۰۱۷، مطلبی منتشر شد به نام «مصاحبه: پرابهات پاتنایک پیرامون سرمایه‌داری معاصر و شکلی که در هند می‌گیرد.» در زیر ترجمه آن بخش از مصاحبه که در ارتباط با چین است، منتشر می‌شود.

*****

در باره این‌که الگوی توسعه چین چیست، بحث‌های زیادی وجود دارد. اقتصاد چین به وسیله شماری از اقتصاددانان الگوی سوسیالیسم بازار نامیده شده است؟ شماری از روشنفکران لیبرال موفقیت اقتصادی چین را به راه سرمایه‌داری که از ۱۹۷۸ در پیش گرفته است، نسبت می‌دهند؟ آیا چین در مسیر سوسیالیستی قرار دارد؟ به نظر من، سوسیالیسم بازار یک اصطلاح متناقض است. بدین معنی که، اگر شما یک اقتصاد سوسیالیستی دارید، اقتصاد سوسیالیستی می‌تواند از بازار استفاده کند و باید استفاده کند. من موافق اقتصاد دستوری نیستم که در آن یک وزارتخانه به بنگاه‌ها فرمان بدهد چه و به چه مقدار تولید کنند. شما باید از بازار استفاده کنید. بین استفاده از بازار و تولید کالائی تفاوت وجود دارد. اجازه بدهید مثالی بزنم. یک اقتصاد مبتنی بر تولید کالائی در واقع واحدهای تولیدی متفاوت را تکمیل می‌کند. طبقه کارگر را تکمیل می‌کند. هر کارگر در یک بنگاه درگیر تولید محصولی است که با یک کارگر دیگر، که درگیر تولید محصولات در بنگاه‌های دیگر است، رقابت می‌کند. در این‌صورت، خود کارگران بسته به این‌که کدام بنگاه موفق است، سود می‌برند. پس شما وضعیتی دارید که در آن کارگران با هم رقابت می‌کنند. کل بحث در سوسیالیسم این است که کارگران علیه یک دیگر رقابت نکنند. اگر روابط بین بنگاه‌ها به طور کامل با واسطگی بازار برقرار شود، در این‌صورت، البته این نفی سوسیالیسم است، و مضافاً، چنین اقتصادی که در آن روابط به طور کامل با واسطگی بازار برقرار می‌شود، نمی‌تواند بدون بیکاری، بدون ارتش ذخیره کار، و غیره عمل کند. اگر شما در این راستا سوسیالیسم بازار دارید، شبیه یک جامعه سرمایه‌داری بنگاه‌هائی دارید که در مالکیت سرمایه‌داران قرار دارند و در بازار با هم رقابت می‌کنند.

در یک اقتصاد سوسیالیستی، شما بنگاه‌هایی دارید، که برخی از آن‌ها در مالکیت سرمایه‌داران قرار دارند، برخی از آن‌ها در مالکیت دولت هستند، برخی از آن‌ها به تعاونی‌های کارگری تعلق دارند، و با هم رقابت می‌کنند. در این صورت، ما عملاً بسیاری از مشخصه‌های سرمایه‌داری را که سوسیالیسم نیست، باز تولید می‌کنیم. لذا، به نظر من، سوسیالیسم بازار یک اصطلاح متناقض است. سوسیالیسم باید از بازار استفاده کند. من بر این باورم که سوسیالیسم باید با اشتغال کامل مشخص شود. اگر سوسیالیسم با اشتغال کامل مشخص شود، در آن صورت این پرسش پیش خواهد آمد که مردم چرا باید کار کنند؟ اگر من دستمزد دریافت کنم، چرا باید کار کنم؟ زمانی که من می‌گویم سوسیالیسم با اشتغال کامل مشخص می‌شود، منظور من این است که هر کس یا کار دارد یا حتی اگر کار ندارد دستمزد دریافت می‌کند. زیرا این کار جامعه است، نه کار افراد، که برای همه کار پیدا کند. خوب، در این صورت، مردم چرا باید کار کنند؟ مردم دقیقاً به این دلیل کار می‌کنند که در یک جامعه سوسیالیستی، انگیزه برای کار این است که من باید از طریق کارم، از طریق عضویت در جامعه‌ای که به آن تعلق دارم و غیره، خودم را واقعی کنم. بنابراین، سوسیالیسم ممکن است از بازار استفاده کند. سوسیالیسم ساختمان یک جامعه بدیل است و آن جامعه بدیل نمی‌تواند بر بنگاه‌هایی که صرفاً از طریق بازار به هم مرتبط می‌شوند، ساخته شود. از این رو، من فکر می‌کنم سوسیالیسم بازار یک اصطلاح متناقض است. من فکر می‌کنم یوگسلاوی یک نمونه کلاسیک سوسیالیسم بازار بود.

در چین مشخصه‌های متفاوتی وجود دارد. من فکر می‌کنم چین مقدار چشم‌گیری دارایی دولتی دارد و دولت به بنگاه‌ها رهنمود می‌دهد. پس از این لحاظ، آن‌ها کاملاً مستقل نیستند بر اساس شرایط بازار سود ببرند. اما، در سوی دیگر، چینی‌ها عملاً اقتصاد را به روی تجارت جهانی در زمانی باز کردند که اقتصاد جهانی رونق داشت. اکنون رونق اقتصاد جهانی به پایان رسیده است و خود اقتصاد چین اکنون با عقب‌گردهای چشمگیری روبه‌رو است. من فکر می‌کنم در این شرایط جدید، آنچه که چین انجام می‌دهد مسیری را که می‌رود تعیین خواهد کرد. اگر چین بازار داخلی خود را احیاء کند، می‌تواند با احیای بازار داخلی شرایط کارگران و دهقانان را بهتر کند. در این صورت، چین یک بار دیگر در مسیر ترقی حرکت خواهد کرد. اما اگر در این شرایط، چین بازار داخلی خود را گسترش ندهد و در واقع سعی کند برخی حساب‌ها را تشویق کند، در این صورت چین نخواهد توانست نابرابری را که بسیار سریع گسترش یافته است، کاهش دهد. به نظر من این به مسیری که چین می‌رود بستگی دارد. ما باید منتظر بمانیم و ببینیم.

اما من موافق مسیری که در حال حاضر می‌رود یک مسیر سوسیالیستی نیست، بدین معنی نیست که چین یک کشور سرمایه‌داری شده است، مائو تسه‌تونگ از اصطلاح راه سرمایه‌داری استفاده کرد. چین راه اشتباه را پیش گرفته است. این ممکن است نرخ‌های بالای رشد داشته باشد، اما از سوی دیگر، نابرابری چشم‌گیر و غیره دارد. من فکر نمی‌کنم این راه سوسیالیسم باشد.

<https://thewire.in/economy/prabhat-patnaik-interview-capitalism>

تارنگاشت عدالت